

For undervisere: Kønsopdelte legegrupper i Søhesten

Information om øvelsen

Indhold

Denne øvelse sætter fokus på forskelsbehandling i den pædagogiske praksis i forhold til køn. De studerende skal læse casen og derefter analysere den i forhold til Bilag: Udvalgte lovuddrag. De studerende skal forholde sig til, hvordan børn kan blive påvirket negativt af køn på grund af stereotype kønsopfattelser i den pædagogiske praksis.

Formål

- At de studerende analyserer og vurderer pædagogernes ageren i en fiktiv case med fokus på principperne om ligebehandling og ikke-diskrimination vedrørende køn.
- At de studerende reflekterer over, hvordan man som pædagog gennem sin pædagogiske praksis kan understøtte ligestilling i fx børnehaven.

Materialer

Arket For studerende, med casen og en række spørgsmål til arbejdet med casen.

Bilag: Udvalgte lovuddrag. Bilaget indeholder både international og dansk lovgivning, som de studerende skal benytte til at analysere casene ud fra. Print til de studerende.

Introduktion

Introducer de studerende for begreberne ligebehandling og ikke-diskrimination, hvis de ikke allerede er blevet introduceret for dem (fx gennem det digitale læringsforløb Ligebehandling og ikke-diskrimination for pædagoguddannelsen). Inddel de studerende i grupper på 2-4 personer. Udlevér arket 'For studerende' og lad de studerende læse casen *Kønsopdelte legegrupper i Søhesten*. Bed eleverne diskutere spørgsmålene på arket i grupperne. I Bilag: Udvalgte lovuddrag finder de studerende den mest relevante danske og internationale lovgivning i forhold til dilemmaerne i casen. Når grupperne har arbejdet med spørgsmålene til casen, samles der op på spørgsmålene i plenum. Efter casen finder du et ekspertudsagn, du kan benytte i den opsamling af øvelsen om casen.

1. Casen læses

Her kan du læse casen *Kønsopdelte legegrupper i Søhesten*:

I børnehaven *Søhesten* har pædagogerne besluttet at dele børnene op efter køn, fordi de over de næste dage vil lave nogle "pigeaktiviteter" og "drengaktiviteter". Kathrine (K) er 4½ år gammel, og har altid nægtet at gå i pigetøj. Tøj købes i drengetøjsafdelingen. Selvom K's venner i børnehaven udelukkende er drenge bliver K placeret i gruppen med pigerne, der skal lave "pigeaktiviteter". Hun trives ikke og savner sine venner, når de er ude at lave aktiviteter. K's mor taler med pædagogerne, og det ender med, at K får lov til at gå med drengegruppen, men her bliver K nu afvist af de andre, der synes, at K ikke er en rigtig dreng. K bliver ked af det.

(Omskrivning af case skrevet af Marie Delgado Ebbesen)

2. Der arbejdes med casen

De studerende skal diskutere følgende spørgsmål i grupperne:

1. Hvad er jeres umiddelbare tanker om casen?
2. Hvad tænker I om pædagogernes ageren i casen?

De studerende skal efter disse umiddelbare refleksioner diskutere følgende spørgsmål om casen i relation de udvalgte lovuddrag (Bilag: Udvalgte lovuddrag):

3. Diskutér ud fra Lov om ligestilling af mænd og kvinder Kapitel 1 om den tvungne kønsopdeling af børnene kan være i strid med lovgivningen om ligebehandling.
4. Hvordan mener I, man kan genkende pædagogisk praksis præget af stereotype forestillinger om piger og drenge, og hvordan undgår man at forskelsbehandle børn på grund af køn?
5. Hvad kan man som pædagog gøre for at fremme ligebehandling i forhold til køn fx i børnehaven? Alene/ sammen med andre? Inddrag gerne de tre udvalgte principper fra Børnekonventionen.
6. Diskutér ud fra Lov om ligestilling af mænd og kvinder Kapitel 1 hvem der har ansvaret for ligestilling i børnehaven. Pædagogen, institutionens ledelse, kommunen, andre?

3. Refleksion og opsamling

Der samles op i plenum, hvor grupperne deler deres besvarelser med resten af holdet. Når den fælles diskussion af svarene er ved at nå en afslutning, eller når du vurderer, det er tid, kan du lave en opsamling inspireret af følgende ekspertudsagn (kan evt. læses op for de studerende):

Kirsten Precht
Specialkonsulent,
Ligebehandling, Institut
for
Menneskerettigheder

"Pædagoger skal i det daglige opfylde dagtilbudslovens krav og andre regler på området, samtidig med at de skal undgå kønsdiskrimination og fremme ligestilling. Det betyder, at enhver pædagog (og andre ansvarlige) er forpligtet til at overveje køn i alle deres aktiviteter og her tilstræbe at tildele børn af begge køn lige mængder ressourcer og faglighed. Det kan være problematisk at opdele børnene efter køn, fordi det

i praksis ofte medfører, at man behandler piger og drenge forskelligt. Der skal være meget gode pædagogiske overvejelser og grunde til at opdele børn efter køn, og det skal ikke være den normale praksis, men undtagelsen. Problemer i forhold til ligestilling i fx børnehaven kan være kønsopdelte lege, legegrupper og legematerialer, men det kan også være forskellig tiltale (omtale, ros, kritik) eller forskellig opmærksomhed, omsorg og hjælp til henholdsvis drenge og piger. Det er kommunens og institutionens ansvar at sikre, at pædagogen har de rette rammer og kvalifikationer til at kunne opfylde disse kvalitetskrav til den pædagogiske praksis."

Guiden [Sådan arbejder I med køn og ligestilling](#) fra tidsskriftet Børn og Unge giver gode råd til at bringe normer og rutiner i spil i den pædagogiske praksis. Guiden kan også inddrages i opsamlingen.

Afsluttende kan du spørge de studerende om de selv har nogle erfaringer fra praktik eller arbejde omkring problemstillinger i forhold til kønsstereotype opfattelser og ligestilling.

Bilag: Udvalgte lovuddrag

Du kan herunder læse om ikke-diskrimination og ligebehandling, og se eksempler på, hvor det kommer til udtryk i internationale konventioner og dansk lovgivning. Derudover fremhæves tre centrale principper fra Børnekonventionen.

IKKE-DISKRIMINATION I MENNESKERETTEN

Ligebehandling og ikke-diskrimination er tæt forbundet med hinanden. Ikke-diskriminationsprincippet, der indleder Verdenserklæringen og de fleste konventioner fastslår at alle har lige rettigheder og at diskrimination på grund af de ulovlige diskriminationsgrunde, herunder køn, er forbudt.

IKKE-DISKRIMINATIONSPRINCIPPET

Børnekonventionen Artikel 2

1. Deltagerstaterne skal respektere og sikre de rettigheder, der er fastsat i denne konvention, for ethvert barn inden for deres jurisdiktion, uden forskelsbehandling af nogen art og uden hensyn til barnets eller dets forældres eller værges race, hudfarve, køn, sprog, religion, politiske eller anden anskuelse, national, etnisk eller social oprindelse, formueforhold, handicap, fødsel eller anden stilling.

PRINCIPPET OM BARNETS TARV

Børnekonventionen Artikel 3

I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.

PRINCIPPET OM BARNETS RET TIL INDDRAGELSE

Børnekonventionen Artikel 12

1. Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

De rettigheder, som børnekonventionen indeholder, og som der ikke må ske diskrimination i relation til, dækker blandt andet over:

- At deltagerstaterne skal yde passende bistand til forældre og værger ift. deres pligt som opdragere af børn og sikre udviklingen af institutioner, ordninger og tjenesteydelser til omsorg for børn (Artikel 18 § 2).
- At deltagerstaternes skal sikre barnets gradvise opnåelse af retten til uddannelse. (Artikel 28 § 1)

Hvis man oversætter disse principper til det pædagogiske arbejde betyder det, at det pædagogen gør over for barnet af det ene køn ikke må være ringere end det pædagogen gør over barnet af det andet køn. Ligestilling skal således fremmes gennem den pædagogiske praksis.

IKKE-DISKRIMINATION IFT. KØN I MENNESKERETTEN

Kvindekonventionen sætter fokus på retten til ikke at blive udsat for forskelsbehandling på grund af køn:

Kvindekonventionen Artikel 5

De deltagende stater skal tage alle passende forholdsregler:

- A) For at ændre mænds og kvinders sociale og kulturelle adfærdsmønstre med henblik på at opnå afskaffelse af fordomme, sædvaner og al anden adfærd, som hviler på den opfattelse, at det ene køn er mere eller mindre værd end det andet, eller på fastlåste kønsroller.

LIGEBEHANDLING OG IKKE-DISKRIMINATION IFT. KØN I DANSK LOVGIVNING

I Lov om ligestilling mellem mænd og kvinder, der gælder bredt i samfundet, fastslås retten til at nyde sine rettigheder i samfundet uden kønsdiskrimination:

Lov om ligestilling af mænd og kvinder Kapitel 1:

§ 1.”Lovens formål er at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd, herunder lige integration, lige indflydelse og lige muligheder i alle samfundets funktioner med udgangspunkt i kvinders og mænds lige værd. Lovens formål er desuden at modvirke direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af køn samt at modvirke chikane og sexchikane.”

§ 2. Ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af køn. En instruktion om at forskelsbehandle en person på grund af køn betragtes som forskelsbehandling.

Stk. 2. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af køn behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, når en bestemmelse, et kriterium eller en praksis, der tilsyneladende er neutral, vil stille personer af det ene køn særlig ufordelagtigt i forhold til personer af det andet køn, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et legitimt formål og midlerne til at opfylde dette formål er hensigtsmæssige og nødvendige.

Stk. 4. Hvis en person, der anser sig for krænket, påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der er udøvet direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket.

§ 3. Ressortministeren kan uanset bestemmelsen i § 2 på eget område tillade foranstaltninger til fremme af ligestilling, der har til formål at forebygge eller opveje forskelsbehandling på grund af køn.

§ 4. Offentlige myndigheder skal inden for deres område arbejde for ligestilling og indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning.